

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Sandnerové a soudců Mgr. Ivety Postulkové a JUDr. Jana Ryby ve věci

žalobce: **OAKS Consulting s.r.o.**, IČ 288 97 803
sídlem Jeřická 2655/40, 193 00 Praha 9
zastoupený advokátem Mgr. Michalem Hrnčířem
sídlem Karolinská 661/4, 186 00 Praha 8

proti
žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, IČO 708 37 627
sídlem Pplk. Sochora 727/27, 170 00 Praha 7

za účasti
osoby zúčastněné na řízení: **Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky**
sídlem Orlická 4/2020, 130 00 Praha 3

o žalobě proti rozhodnutí ředitele Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky ze dne 21. 8. 2018 č. j. VZP-18-03013841-Z721,

takto:

- I. Rozhodnutí ředitele Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR ze dne 21. 8. 2018 č. j. VZP-18-03013841-Z721, a rozhodnutí Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR ze dne 30. 7. 2018 č. j. VZP-18-02602033-Z721, se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 15 342 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku k rukám právního zástupce žalobce, Mgr. Michala Hrnčíře, advokáta.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí ředitele Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR (dále též „ředitel VZP“), kterým bylo potvrzeno

rozhodnutí Všeobecné zdravotní pojišťovny ČR (dále jen „VZP“) ze dne 30. 7. 2018 č. j. VZP-18-02602033-Z721. Tímto rozhodnutím VZP odmítla žalobci poskytnout informace požadované dne 12. 7. 2018 podle § 15 odst. 1 zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „*informační zákon*“), ve spojení s § 2 odst. 4 *informačního zákona*.

2. Z obsahu správního spisu vyplývají pro věc tyto rozhodné skutečnosti.
3. Dne 12. 7. 2018 žalobce podal VZP žádost o poskytnutí informací podle *informačního zákona* (dále též „*žádost*“). V žádosti žalobce požadoval po VZP poskytnutí dat ohledně počtu pojištěnců, vykázaných výkonů, počtu vykázaných bodů a celkovou úhradu z prostředků veřejného zdravotního pojištění pro jednotlivé odbornosti na úrovni České republiky v letech 2015, 2016 a 2017 pro odbornosti: 105 gastroenterologie, 205 pneumologie a ftizeologie, 701 otorinolaryngologie, 404 dermatovenerologie, k nim požadoval pro jednotlivé odbornosti zjištění počtu vykázaných výkonů na úrovni republiky pro jednotlivé odbornosti s názvem jednotlivých výkonů a kódem v letech 2015, 2016 a 2017, dále počtu unikátních pojištěnců, kterým byl daný výkon vykázán v letech 2015, 2016 a 2017, celkového počtu vykázaných bodů pro jednotlivé výkony a celkovou úhradu za vykázané kódy z prostředků veřejného zdravotního pojištění, tyto informace požadoval zpracovat do tabulky s touto požadovanou strukturou dat (jednotlivé sloupce vedle sebe): rok - odbornost - kód výkonu - název výkonu - počet unikátních pacientů, kterým byl výkon vykázán - celkový počet vykázaných výkonů - celkový počet vykázaných bodů - celková úhrada v Kč.
4. Z e-mailu zaslaného uvnitř struktury VZP vyplývá, že jedna složka VZP v rámci ústředí sděluje druhé, že VZP nemá údaje v požadované struktuře k dispozici, vytvářeli by tím novou informaci, proto nedoporučují údaje předat.
5. VZP rozhodnutím ze dne 30. 7. 2018 č. j. VZP-18-02602033-Z721 žádost o informaci odmítla podle § 15 odst. 1 ve spojení s § 2 odst. 4 *informačního zákona* z důvodu, že žádost směřuje ke zpracování analýzy, jejíž výstupy nemá VZP v dané podobě k dispozici. V okamžiku podání žádosti neexistují v podobě výstupu popsáného v žádosti a žadatel se tak domáhá jejich vytvoření a poskytnutí informací nových. VZP odkázala na důvodovou zprávu k zákonu č. 61/2006 Sb. a judikaturu Nejvyššího správního soudu, přičemž uzavřela, že požadované informace nesleduje a neanalyzuje, žádost o informace obsahuje v sobě požadavek na vytvoření a následné sdělení nových dosud neexistujících informací.
6. Žalobou napadeným rozhodnutím ředitel VZP zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí o odmítnutí žádosti, s nímž se ztotožnil. Zopakoval, že data ve výstupní podobě požadované žalobcem nemá VZP k dispozici. Žádost tedy směřuje k vytvoření nových neexistujících informací prostřednictvím rozsáhlé analytické činnosti, přičemž poskytnutá data mají být výstupem z této analýzy. Tvorba rozsáhlých nových informací v konkrétně strukturované podobě by pro VZP jako povinný subjekt představovalo nepřiměřenou zátěž. VZP informace požadované v žádosti v dané podobě s požadovaným výstupem nesleduje, žádost v sobě zahrnuje požadavek na vytvoření nových dosud neexistujících informací, které nemá povinnost VZP evidovat, jde o požadavek na sdělení informací neexistujících.
7. Proti tomuto rozhodnutí směřuje podaná žaloba.

8. Žalobce namítá, že se v daném případě se nejedná o vytváření nových informací, tudíž poskytnutí požadovaných dat nelze odmítnout z důvodu ust. § 2 odst. 4 informačního zákona. Žalobce nesouhlasí s tím, že by pro účely vyhovění žádosti bylo nutné provést rozsáhlou analytickou činnost v podobě selekce a transformace dat prostřednictvím SQL skriptů, neboť VZP ve svém datovém rozhraní vyžádané údaje neneviduje v podobě specifikované v žádosti. Taková skutečnost nemá na informační povinnost žádný vliv. Zákon informační povinnost neomezuje na výstupy oficiálně vytvářené povinnými subjekty. Podle žalobce se jedná o nezákonnou aplikaci a interpretaci práva v rozporu s rozhodovací praxí soudů a Směrnicí 2003/98/ES.
9. Žalobce rovněž nesouhlasí s VZP, že by byla nucena provádět rozsáhlou analytickou činnost. Žalobce nežádal provedení analýzy, ale vyhledání a export předmětných dat z příslušných databází žalovaného. Nadto se VZP odchýlila od své praxe, neboť v minulosti byly obdobné žádosti vyřizovány s kladným výsledkem a i žádostem jiných žadatelů s obdobným obsahem bylo vyhověno. Není přitom sporné, že VZP požadovanými informacemi disponuje.
10. V této souvislosti žalobce odkazuje na rozhodnutí Ministerstva zdravotnictví ze dne 30. 5. 2018 č. j. MZDR 22420/2018-2/PRO, kterým ministerstvo zrušilo rozhodnutí Ústavu zdravotnických informací a statistiky, na nějž se žalobce obrátil s podobně konstruovanou žádostí. Ministerstvo jednoznačně dospělo k závěru, že se žalobce nedomáhá provedení analýzy, nýbrž pouhého vyhledání určitých dat. Kladné vyřízení může být nanejvýše případem mimořádně náročného vyhledání informací, které může být podmíněno zaplacením úhrady. Takto ostatně VZP v souvislosti s jinými žádostmi žalobce od roku 2016 postupovala.
11. Žalobce dále odkázal na judikaturu soudů a zdůraznil, že neexistuje žádné exaktní obecné kritérium pro identifikaci takových případů, kdy je vyhledání požadovaných informací spojeno s nepřiměřeným úsilím a zakládá tedy důvod pro nevyhovění žádosti na základě § 2 odst. 4 informačního zákona. Činnost požadovaná žalobcem zjevně nevykazuje žádnou zvláštní intelektuální náročnost. Nadto nelze přehlížet ústavněprávní základy práva na informace, z nichž vyplývá povinnost uplatňování restriktivního přístupu, pokud jde o jeho případné omezení s tím, že veřejnost by měla být nadána nástroji, které jí umožní podrobně kontrolovat, jak je s prostředky veřejného zdravotního pojištění nakládáno.
12. VZP, které soud jako původně žalované zaslal žalobu k vyjádření, v obsáhlém písemném vyjádření k žalobě navrhla zamítnutí žaloby a k meritu věci uvedla, že informace požadované v žádosti nejsou údaji, kterými by ve struktuře požadované v žádosti disponovala, proto jde o požadavek žalobce nad rámec informačního zákona. VZP v rámci svých informačních systémů a datových skladů neneviduje údaje podle potřeb žalobce, ale podle potřeb svých, kdy účelem je naplnění úkolů jí svěřených v oblasti provádění veřejného zdravotního pojištění podle zákona č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Žalobce se v posuzovaném případě nedomáhá poskytnutí jednoduše zjistitelných údajů, které je možné získat například jako existující sestavu z aplikace VZP, ale snaží se přinutit VZP ke zpracování výstupů analýzy, které jako takové nemá k dispozici. Tyto výstupy z analýz pak je možné označit jako požadavek na vytvoření nových informací v souladu s ust. § 2 odst. 4 informačního zákona. Nejedná se totiž o jednoduché vyhledání údajů, které by spočívalo pouze v mechanickém vyřídění údajů.

13. VZP dále s odkazem rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 10. 2011 č. j. 6 As 33/2011-83, konstatuje, že za situace, kdy požadovanými údaji objektivně nedisponuje v podobě výstupů žalobcem požadovaných, není ani možné tyto informace, byť třeba za úhradu za mimořádně náročné vyhledání informací dle § 17 zákona žalobci poskytnout. Sama neexistence požadovaných údajů je dostatečným a naprosto reálným důvodem pro odmítnutí takové žádosti (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 4. 2008 č. j. 2 As 71/2007-56). VZP zdůrazňuje, že hlavním důvodem odmítnutí žádosti nebyla pracnost vyhledání těchto údajů, což by mohla zohlednit v rámci požadavku na úhradu, ale pouze neexistence údajů ve výstupech požadovaných žalobcem.
14. VZP rovněž poukazuje na definici mechanického vyhledávání informace, kterou lze nalézt např. v rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 2 As 195/2015-25, z něhož dovozuje, že vytváření SQL skriptů specializovaným odborným pracovníkem pro možnou primární selekci údajů, ze kterých je nutné další následnou činností vytvořit další výstupy pro individuální potřeby žadatele o informace, nelze jistě označit za toto „mechanické shromáždění údajů“, ale naopak za činnost zahrnující analýzu dat a komplexní úvahu pracovníka, jak dané údaje vůbec z aplikace VZP získat. Rovněž z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 7. 2017 č. j. 6 As 251/2016-26, vyplývá, že pro odmítnutí poskytnutí informace je v první řadě rozhodná skutečnost, že povinný subjekt danými informacemi v požadovaném tvaru dosud nedisponuje. Získání údajů by tak vyžadovalo hlubší analytickou činnost vyžadující kvalifikované splnění určitých podmínek. VZP připomíná, že vyhodnocovat údaje podle požadavku žalobce nevyplývá ze žádného právního předpisu.
15. VZP má rovněž za to, že s ohledem na charakter činnosti žalobce, který je podnikající právnickou osobou – obchodní korporací a v rámci svých služeb např. nabízí vytvoření cenových, úhradových a marketingových strategií v platných podmínkách stanovování cen a úhrad pro stávající a nově uváděné a budoucí produkty klienta, zpracování všech typů farmako-ekonomických analýz v souladu s platnou legislativou, je evidentní, že cílem žalobcova snažení není zaměřit pozornost veřejnosti na věci veřejného zájmu, ale získat k dispozici data pro svou další činnost, kdy veřejný zájem pro potřeby žaloby předstírá, což je v rozporu s nálezem Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 1378/16, resp. v rozporu s účelem a smyslem informačního zákona.
16. VZP dále odkazuje na důvodovou zprávu k § 2 odst. 4, kde se uvádí, že režim informačního zákona nestanovuje povinnost nové informace vytvářet či vyjadřovat názory povinného subjektu k určité problematice jako jsou právní analýzy, hodnocení či zpracování smluv. Odkazuje také na rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 17/2008-67 a č. j. 1 As 28/2010-86, ze kterých vyplývá, že pokud žádost směřuje ke tvorbě rozsáhlých nových informací v konkrétní strukturované podobě, jejichž vytvoření by pro povinný subjekt představovalo nepřiměřenou zátěž, odporuje dané smyslu a účelu informačního zákona. VZP poukazuje i na bod 13. směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES, z něhož vyplývá, že subjektům veřejného prostoru není založena povinnost vytvářet nebo upravovat dokumenty nebo výtahy z dokumentů, pokud by to představovalo nepřiměřené úsilí překračující rámec jednoduché operace. K další argumentaci žalobce uvádí, že odkazy na jiná rozhodnutí VZP či jiného správního orgánu nejsou relevantní, neboť VZP každou žádost posuzuje individuálně s ohledem na konkrétní situaci.

17. Žalobce v replice setrval na předchozí argumentaci a uvedl, že nemůže znát přesné prostředí databázových systémů VZP, jež jsou veřejnosti nepřístupné. Připomíná však, že obdobné informace byly ze strany původně žalované dříve poskytovány. Žalobce rovněž odmítá, že VZP zpochybňuje veřejný zájem na poskytnutí požadovaných informací. Žalobce spolupracuje s celou řadou veřejných institucí na projektech, které mají zásadní vliv na poskytování zdravotní péče v České republice a přispívá tudíž k diskuzi o věcech veřejného zájmu. Současně poukázal na rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 5. 6. 2019 č. j. 8 A 167/2018-90, jímž soud zrušil rozhodnutí VZP, kterým rovněž odmítla poskytnout žalobci informace, a to z obdobných důvodů.
18. Dne 18. 8. 2021 žalobce se v písemném podání vyjádřil, že v dané věci přešla působnost z VZP na Úřad pro ochranu osobních údajů jako na žalovaného. Obdobně se dne 23. 8. 2021 k otázce pasivní legitimace vyjádřila samotná VZP.
19. Městský soud v Praze přezkoumal žalobou napadené rozhodnutí v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.) a vycházel přitom ze skutkového i právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
20. U jednání, které se konalo dne 23. 11. 2021, zástupce žalobce zdůraznil, že podaná žádost byla zcela identická žádosti, kterou žalobce již v minulosti podal a požadované informace obdržel. Připomněl, že obdobnou žádost o informace jiného žadatele VZP pozitivně vyřídila a za jiné období VZP poskytla tyto informace přímo žalobci. Zástupkyně žalovaného odkázala na vyjádření VZP k věci. Osoba zúčastněná na řízení odkázala na písemné vyjádření k věci. Účastníci nenavrhovali provedení žádného důkazu.
21. Městský soud v Praze posoudil věc takto:
22. Soud nejprve předesílá, že žalobce napadl žalobou u městského soudu rozhodnutí ředitele VZP o odvolání proti rozhodnutí VZP o odmítnutí žádosti o informace, jehož příslušnost k rozhodnutí byla založena § 20 odst. 5 zákona o informacích, ve znění účinném do 23. 4. 2019. S účinností od 24. 4. 2019 pak bylo toto ustanovení zákona o svobodném přístupu k informacím změněno zákonem č. 111/2019 Sb. tak, že zní: *Nelze-li podle § 178 správního řádu nadřízený orgán určit, rozhoduje v odvolacím řízení a v řízení o stížnosti Úřad pro ochranu osobních údajů.* Podle čl. XVI zákona č. 111/2019 Sb. [d]o 1. ledna 2020 se postupuje podle § 16, 16a, 16b a § 20 tohoto zákona ve znění dosavadních předpisů. To znamená, že po 1. 1. 2020 přešla působnost k rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí informace, popř. v řízení o stížnosti, z osoby stojící v čele povinného subjektu, u nějž nelze nadřízený orgán určit dle § 178 správního řádu, na Úřad pro ochranu osobních údajů (dále jen „Úřad“).
23. V případě původně žalovaného subjektu, jímž je VZP, se právě jedná o povinnou osobu, u níž určení nadřízeného orgánu podle § 178 správního řádu není možné. V důsledku výše uvedené změny právní úpravy, s účinností od 1. 1. 2020 přešla působnost k rozhodování o odvolání proti rozhodnutí o odmítnutí informace na Úřad. Tato kompetenční změna má dopad i do soudního řízení správního. Podle § 69 s. ř. s. je totiž v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu žalovaným správní orgán, který rozhodl v posledním stupni, *nebo správní orgán, na který jeho působnost přešla.* Ustanovení § 69 s. ř. s. upravuje specifický případ procesního nástupnictví, odlišný od úpravy obsažené v § 107 a § 107a o. s. ř. Při přechodu působnosti v důsledku změny zákona proto městský soud musí jednat s orgánem, na který přešla působnost. Neučiní-li tak, zatíží řízení vadou, která má za

následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2020 č. j. 8 As 20/2021-49).

24. Jak je uvedeno výše, soud obeslal jmenovaný Úřad jako žalovaného, na něhož působnost původně žalovaného přešla, aby se k podané žalobě v soudem poskytnuté lhůtě vyjádřil. Této možnosti nyní žalovaný Úřad nevyužil a k žalobě se nevyjádřil.
25. K pasívní legitimaci jmenovaného Úřadu v návaznosti na již uvedené, soud uvádí, že podle dřívější právní úpravy byl nadřízeným orgánem VZP ve smyslu ust. § 20 odst. 5 informačního zákona ředitel VZP, tuto dřívější úpravu však bylo možné použít jen do 1. 1. 2020 (čl. XVI zákona č. 111/2019 Sb.). Počínaje následujícím dnem se proto použije úprava nová, a to i na běžící řízení. Podle novelizovaného znění § 20 odst. 5 informačního zákona je v těchto případech nově nadřízeným orgánem VZP Úřad.
26. Původně žalovaný subjekt, tj. VZP, který vystupoval ve správním řízení v dvojediném postavení, je nyní v pozici toliko prvostupňového orgánu, na který se žalobce obrátil se svou žádostí o informace. Soud ohledně tohoto subjektu dospěl k závěru, že nyní v soudním řízení vystupuje ve smyslu § 34 odst. 1 s. ř. s., neboť může být přímo dotčen na právech rozhodnutím soudu (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2020 č. j. 3 As 288/2020-40).
27. Meritum daného sporu spočívá v otázce, zda VZP, resp. následně její ředitel, která rozhodnutím podle § 15 odst. 1 ve spojení s § 2 odst. 4 informačního zákona odmítla žalobci poskytnout požadované informace, učinila tak v souladu se zákonnou úpravou.
28. Podle § 2 odst. 4 informačního zákona se povinnost poskytovat informace netýká dotazů na názory, budoucí rozhodnutí a vytváření nových informací.
29. Soud v této věci navazuje na judikaturu zdejšího soudu, který jak v rozsudku ze dne 5. 6. 2019 č. j. 8 A 167/2018-90, tak v rozsudku ze dne 27. 11. 2019 č. j. 14 A 99/2019-50 se takřka totožnou otázkou zabýval. Třetí senát Městského soudu v Praze se se závěry osmého a čtrnáctého senátu zdejšího soudu v označených rozsudcích ztotožňuje a nemá důvod se od těchto závěrů odchýlit.
30. Soud při svém rozhodování vycházel z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 2. 2012 č. j. 1 As 141/2011-71, ve kterém kasační soud poskytl výkladový rámeček § 2 odst. 4 informačního zákona:
31. *„Na základě uvedeného Nejvyšší správní soud konstatuje, že prvotním předpokladem pro odmítnutí žádosti o informace s tím, že by šlo o vytvoření nových informací, je logicky skutečnost, že povinný subjekt danými informacemi v požadovaném tvaru dosud nedisponuje. Dalším důležitým předpokladem je to, že povinný subjekt nemá povinnost předmětnými informacemi disponovat. I v případě, že by poskytnutí požadovaných informací pro správní orgán objektivně představovalo nutnost vytvořit novou informaci, tedy může nastat situace, v níž správní orgán nebude oprávněn poskytnutí takových informací odeprít. Nerespektováním povinnosti evidovat požadované informace se nemůže zbavit své povinnosti předmětné informaci poskytovat; vytvářením takových informací by pouze napravoval své dřívější pochybení.*
32. *V případě splnění uvedených základních předpokladů je dále nutno nalézt vhodné rozhraničení mezi situacemi, v nichž půjde toliko o vyhledání a uspořádání již existujících informací do podoby, v níž je možné je žadateli předat, a situacemi, v nichž by sestavení požadovaných informací již představovalo „vytvoření nové informace“. Toto rozhraničení je klíčové i pro*

posouzení nynějšího případu, neboť celní úřad připouští, že minimálně k části požadovaných informací disponuje „podkladovými“ informacemi, na jejichž základě by bylo možno evidence v podobě požadované stěžovatelem sestavit.

33. Je přitom zřejmé, že nalézt nějaké exaktní obecné kritérium nelze, vždy bude záležet na konkrétních okolnostech dané věci. Lze se však pokusit alespoň o stanovení určitých bližších vodítek pro povinné subjekty. Důvodová zpráva k zákonu č. 61/2006 Sb. uvádí na jedné straně příklady žádostí o prosté „výtahy z databází či části dokumentů“ (jejichž poskytnutí nemůže být s poukazem na § 2 odst. 4 zákona o svobodném přístupu k informacím odpíráno), na druhé straně žádosti „o právní analýzy, hodnocení či zpracování smluv a podání“ (jejichž zpracování by již představovalo „vytváření nových informací“). Výše citovaná směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/98/ES abstraktněji rozlišuje mezi situacemi, kdy výtahy z existujících dokumentů představují „pouze jednoduchou operaci“, a případy, kdy představují „nepřiměřené úsilí“.
34. Jako kýžené kritérium se tedy nabízí rozlišování mezi případy, kdy je povinný subjekt schopen požadované informace sestavit ze „zdrojových“ informací, kterými disponuje, v zásadě mechanickým způsobem, a situacemi, v nichž sestavení požadované informace překračuje rámec takových jednoduchých úkonů. K obdobným závěrům dospěli také autoři komentáře k zákonu o svobodném přístupu k informacím (Furek, A. - Rothanzl, L.: Zákon o svobodném přístupu k informacím. Komentář. 2010, Praha: Linde, str. 60-61), podle nichž rozlišení obou kategorií „musí být hledáno v míře „intelektuální náročnosti“ činnosti, která by byla nutná pro přípravu odpovědi na žádost. Jinak řečeno o vytváření nové informace půjde pouze tehdy, jestliže k vytvoření odpovědi na žádost nestačí pouhé mechanické vyhledání a shromáždění údajů, které má povinný subjekt k dispozici a které jsou žadatelem poptávány, ale jestliže je nezbytné s těmito údaji provádět další zpracovávání nad rámec prostého „vtělení“ do odpovědi na žádost.“
35. Nutno však zároveň zdůraznit, že při rozlišování situací, kdy se ještě jedná o vyhledání (shromáždění) požadovaných informací a jejich uzpůsobení pro poskytnutí žadateli, a kdy již půjde o vytvoření nové informace, nelze vycházet toliko z pracnosti, či doby, která by byla potřebná pro přípravu odpovědi na žádost (shromáždění informací). Tyto faktory zákon zohledňuje institutem mimořádně rozsáhlého vyhledání informací (§ 17 odst. 1 zákona o svobodném přístupu k informacím). Povinný subjekt pak není oprávněn bez dalšího odmítnout požadované informace poskytnout, může však po žadateli o informace chtít úhradu za takové mimořádně rozsáhlé vyhledání.“
36. Soud se při posuzování, zda se jedná o novou informaci, jak má na mysli shora uvedená právní úprava, zabýval shora uvedenými kritérii a dospěl k závěru, že se o vytvoření nové informace nejedná. VZP nesporně, že žalobcem požadovanými daty disponuje, resp. že požadované údaje má ve své dispozici, byť nikoli ve výstupech požadovaných žalobcem, když uvádí, že pro získání těchto informací by bylo nutné provést značně rozsáhlou selekci a transformaci dat prostřednictvím SQL skriptů. Soud má za to, že vytvoření SQL skriptů je pouhým nástrojem, který umožní VZP sestavení požadované informace mechanickým způsobem. Jedná se o IT nástroj, umožňující selekci a transformaci dat z jejího datového skladu. Jedná se tedy o „výtah z databází“ ve smyslu důvodové zprávy k zákonu, a nikoli o právní ani odbornou úvahu VZP spadající do její působnosti tj. týkající se její činnosti a veřejného zdravotního pojištění. Takovou úvahu by musel vytvořit odborný aparát VZP vykonávající její zákonné povinnosti vyplývající ze zákona o veřejném zdravotním pojištění, nikoliv její IT pracovníci, kteří spadají do aparátu administrativního. Lze tak dospět k závěru, že žalobcem požadované informace by bylo možno vyhledat nahlédnutím

do dat, která vede. Takový postup by byl zcela jistě náročný na pracnost a čas. Existuje-li mechanický nástroj, který VZP může k této činnosti využít, aby bylo vyhledávání rychlejší a efektivnější, a VZP takovými nástroji disponuje, resp. je schopna je v přiměřeném časovém horizontu vyrobit, pak je její zákonnou povinností tak učinit. Pokud VZP svými rozhodnutími odepřela tyto informace vydat s odkazem na § 2 odst. 4 informačního zákona, jsou její rozhodnutí nezákonná. Na uvedeném nic nemění, zdali jí zákon ukládá těmito informacemi disponovat či nikoli, klíčový je fakt, že informacemi disponuje.

37. Co se týče námitky, že žalobce podává své žádosti nikoliv z důvodu veřejného zájmu ve smyslu nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. IV. ÚS 1378/16, ale pouze pro své podnikatelské účely, soud uvádí, že má za to, že tento nálezný, který se týká žádosti o osobní údaje a platy státních zaměstnanců (střet dvou ústavně zaručených práv), na daný případ nedopadá. Soud vychází v této věci z obecné dikce čl. 17 odst. 5 Listiny základních práv a svobod, tj. že státní orgány a orgány územní samosprávy jsou povinny přiměřeným způsobem poskytovat informace o své činnosti s tím, že podmínky a provedení upravuje informační zákon. Soud má za to, že údaje, které žalobce požaduje, spadají do činnosti VZP, a ta je proto povinná je poskytnout komukoliv, kdo o to požádá. Veřejný zájem je zde dovozen přímo z dotazu, jelikož i žalobce je součástí veřejnosti a v tomto případě nemusí splňovat další kritéria uvedená v tomto nálezu jako je např. postavení tzv. hlídacího společenského psa nebo zájem rozpoutat veřejnou diskuzi na dané téma.
38. Soud dodává, že pokud VZP až ve vyjádření k žalobě uváděla další důvody, pro které nemohla požadované informace poskytnout, nemohl tato tvrzení soud podrobit zkoumání, neboť nebyla obsahem žalobou napadených rozhodnutí. Předmětem soudního přezkumu je zákonnost žalobou napadeného rozhodnutí správního orgánu jakožto správního aktu, který bezprostředně zasahuje do právní sféry žalobce. Vyjádření VZP k žalobě je toliko procesním úkonem správního orgánu učiněným v rámci řízení před soudem, který netvoří jeden celek s přezkoumávaným rozhodnutím, a proto jím nemohou být zhojeny případné nedostatky a vady napadeného rozhodnutí mající za následek jeho nezákonnost. Ve svém důsledku uvedené znamená, že argumenty správního orgánu obsažené ve vyjádření k žalobě, které nebyly uplatněny v odůvodnění napadeného rozhodnutí, nemůže soud při posouzení zákonnosti napadeného rozhodnutí brát v potaz.
39. Lze doplnit, že právo na informace je garantováno každému na základě čl. 17 Listiny základních práv a svobod; lze jej omezit pouze zákonem, jde-li o opatření v demokratické společnosti nezbytná mimo jiné pro ochranu práv a svobod druhých. Provádění tohoto základního práva zabezpečuje zákon o svobodném přístupu k informacím, jenž je vystavěn na principu obecné povinnosti poskytovat veškeré informace týkající se působnosti povinných subjektů s taxativně vymezenými výlukami z této povinnosti. VZP je povinným subjektem, pročez je její obecnou povinností poskytovat informace, s nimiž disponuje a jejichž neposkytnutí nepodléhají některé z výluk dle informačního zákona.
40. Je nesporné, že VZP zpracovává velké množství dat, která používá primárně za účelem plnění zákonem stanovených úkolů v podobě jednotlivých výstupů. I když se jeví jako odůvodněné tvrzení VZP, že žalobce požaduje předmětná data především za účelem své podnikatelské aktivity, tak tento účel žádosti sám o sobě nemůže zdůvodnit neposkytnutí informací. Nelze vzít ze zřetele, že i poskytnutí dat pro tyto účely představuje kontrolu VZP, minimálně v tom smyslu, zdali jsou jí poskytované veřejné prostředky vynakládány hospodárně a v souladu se zákonem či jeho principy.

41. Informační povinnosti nemůže být VZP zproštěna ani tvrzenou složitostí zpracování podané žádosti o informace. O tom, že výtah požadovaných informací z vedené databáze se jeví jako možný, svědčí fakt, že v minulosti či v případě jiných žádostí obdobné informace VZP poskytla. V případě, že se jedná o mimořádně rozsáhlé vyhledání informací, nic nevylučuje, aby poskytnutí informací VZP spojila s předchozí adekvátní úhradou nákladů ze strany žalobce. V tomto případě by však musela řádně, s odkazem na konkrétní přezkoumatelná tvrzení svých správců počítačové sítě a samotných databází, prokázat, že se jedná o složité vyhledání požadovaných informací.
42. S ohledem na výše uvedené, soud uzavírá, že žalobce se svými námitkami uspěl; městský soud proto zrušil napadené rozhodnutí ředitele VZP i rozhodnutí VZP pro nezákonnost (§ 78 odst. 1 soudního řádu správního) a vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení, v němž budou správní orgány vázány právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 soudního řádu správního).
43. Na VZP bude, aby se žádosti žalobce opětovně zabývala a požadované informace vydala, popř. žádost částečně odmítla (např. pokud požadované informace obsahující osobní údaje nebo informace, jimiž VZP ve skutečnosti vůbec nedisponuje, což však musí přezkoumatelným způsobem odůvodnit). Podstatné je, aby informace, které má k dispozici, poskytla. Náročnost sestavení požadovaných údajů se pak promítne do požadavku na úhradu nákladů za takové mimořádně rozsáhlé vyhledání informace. S ohledem na shora uvedené soud nenařídil VZP informace poskytnout, jak v žalobě požadoval žalobce.
44. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Úspěšný žalobce má právo na náhradu nákladů řízení, které sestávají ze zaplaceného soudního poplatku ve výši 3 000 Kč a z odměny advokáta za tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba, účast při jednání) po 3100 Kč podle § 11 odst. 1 písm. a), d), g), § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d) vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), včetně náhrady hotových výdajů (3 x 300 Kč) podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu. Dále byla jako součást odměny zástupce žalobce přiznána 21% daň z přidané hodnoty z celkové odměny za právní zastoupení v částce 2 142 Kč podle zákona č. 237/2004 Sb., neboť právní zástupce žalobce je podle předloženého osvědčení plátcem DPH. Celkem tedy žalobci náleží (3 000 + 9 300 + 900 + 2 142 =) 15 342 Kč. Soud nepřiznal náhradu nákladů na repliku ani za vyjádření, neboť je nepovažoval za účelné.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 23. listopadu 2021

JUDr. Ludmila Sandnerová, v. r.
předsedkyně senátu